

Lomans Ecoworks Ecologisch onderzoek en advies

Notitie nader onderzoek vleermuizen Sonseweg 13 te Best
Datum: 06-10-2014 Aangepast:03-06-2016

Notitie nader onderzoek vleermuizen Sonseweg 13 Best

Status:

Definitief

In opdracht van:

Fam. de Bresser
Sonseweg 11
5681 BG Best

Contactpersoon:

Mevr. A. de Bresser

Uitgevoerd door:

Lomans Ecoworks
Boerenkamplaan 75
5712 AB Someren

Veldwerk en rapportage:

M. Lomans

Datum: 06-10-2014

Aangepast: 03-05-2016

INHOUD

1. INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Geplande ingreep	4
1.3 Doel onderzoek.....	4
2. Werkwijze	6
2.1 Geldigheid onderzoek.....	6
3. Resultaten onderzoeken.....	7
4. Toetsing aan de Flora- en faunawet.....	9
4.1 Effecten	9
4.2 Toetsing aan de Flora- en faunawet.....	9
5. Conclusies.....	9
6. Bronnen.....	10
Bijlage: Defenities.....	12

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De familie de Bresser heeft voornemens hun locatie op de Sonseweg 11-13 te herontwikkelen. Hiertoe is een quickscan flora en fauna uitgevoerd om te bepalen welke (beschermde) natuurwaarden aanwezig zijn in het plangebied, en op welke wijze hier rekening mee gehouden dient te worden.

Deze quickscan is uitgevoerd op woensdag 21 mei 2014.

Op basis van deze quickscan is niet uit te sluiten dat in de woning op Sonseweg 13 mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Nader onderzoek is noodzakelijk om hier duidelijkheid over te verkrijgen.

1.2 Geplande ingreep

Op de locatie Sonseweg 11-13 zijn een onbewoonde vervallen langgevelboerderij, een vrijstaand woonhuis en een bedrijfswoning aansluitend aan een kassencomplex aanwezig. Alle bebouwing op de locatie zal worden gesloopt en een deel van het opgaand groen zal verwijderd worden. De houtsingels aan de oost- en westzijde zullen gehandhaafd blijven, en het nieuwe plan wordt landschappelijk ingepast.

Tijdens de quickscan is vastgesteld dat de bedrijfswoning met golfplaten dak en de vervallen boerderij geen potentiële vaste rust- of verblijfplaatsen bieden voor vleermuizen.

Echter de vrijstaande woning op nr. 13 is geschikt bevonden voor mogelijke verblijfsfuncties voor vleermuizen.

Bij de sloop van de woning kunnen er mogelijk vleermuizen verstoord of gedood worden. Alle vleermuissoorten in Nederland zijn streng beschermd volgens de Flora- en faunawet.

1.3 Doel onderzoek

Doel van dit nader onderzoek is vast te stellen, dan wel uit te sluiten of de te slopen woning mogelijk verblijfsfuncties heeft voor vleermuizen.

Als blijkt dat de te slopen woning verblijfplaatsen herbergt zullen er mitigerende en/ of compenserende maatregelen worden genomen en mogelijk is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Figuur 1. Te slopen woonhuis Sonseweg 13.

Figuur 2. Plangebied (geel omlijnd), en te slopen woonhuis (rood omlijnd).

2. Werkwijze

Voorafgaand aan het veldwerk is nagegaan welke vleermuissoorten redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn binnen het plangebied. Bekende verspreidingsgegevens en de aanwezigheid van voorkeurs habitat binnen het plangebied en directe omgeving zijn hierbij betrokken.

Naast het gerichte onderzoek op verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen is er tijdens de veldbezoeken ook gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een zaklamp met een sterke lichtstraal en een heterodyne batdetector (Pettersson D 240x).

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol opgesteld door het Vleermuisvakberaad 2013. Het Vleermuisprotocol is een hulpmiddel voor vleermuisonderzoekers en beoordelaars om te bepalen wat een juridisch redelijke onderzoeksinspanning is voor een specifieke locatie.

Indien het onderzoek volgens de richtlijnen van het Vleermuisprotocol wordt uitgevoerd dienen er 4 rondes vleermuisonderzoek plaats te vinden.

- 2 rondes onderzoek met batdetector op kraam/ zomerverblijven, periode half mei- half juli waarbij minimaal 30 dagen zit tussen de 2 bezoeken.
- 2 rondes onderzoek met batdetector op paarverblijven in de paartijd, periode half augustus - 1 oktober, waarbij minimaal 20 dagen zit tussen de bezoeken.

Door het late tijdstip van opdrachtverlening was voor de eerste onderzoeksrunde op kraam/ zomerverblijven de geschikte periodereeds verstreken.

Er heeft één avond onderzoek op mogelijke kraamverblijven/ zomerverblijven plaatsgevonden. (op 18 juli 2014).

Er zijn twee avondbezoeken uitgevoerd met als doel paarverblijven of baltsplaatsen op te sporen. (1 september en 25 september 2014).

De onderzoeksrunde op kraam/ zomerverblijfplaatsen die gemist werd in 2014 is op 1 juni 2016 uitgevoerd tijdens een ochtendonderzoek.

2.1 Geldigheid onderzoek

Flora en faunaonderzoeken hebben in principe een geldigheidsduur van 3 tot 5 jaar afhankelijk van de beschermingsgraad en situatie ter plaatse. Bij het aantreffen van strikt beschermde soorten waaronder alle vleermuissoorten geldt dat de onderzoeksgegevens maximaal 3 jaar geldig zijn zolang het plangebied weinig of geen ruimtelijke kwalitatieve verandering heeft ondergaan binnen de periode van 3 jaar.

3. Resultaten veldbezoeken

Eerste onderzoek 18 juli 2014

*De veldcondities deze avond waren ideaal:
Onbewolkte lucht, windstil, temperatuur 20 °C*

Het onderzoek heeft plaatsgevonden van 21.15 u tot 23.30 u.

Dit avondbezoek was vooral gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven en zomerverblijven) in de het woonhuis. De zolderruimte is daarbij zo volledig mogelijk geïnspecteerd. Er is gelet op uitwerpselen, mogelijke invliegopeningen in spleten en kieren onder het dak, ventilatievoegen in de spouwmuur etc. De houten betimmering aan de voorzijde van de woning werd gezien als potentiële verblijfplaats. Bij nauwkeurige inspectie bleken de planken zeer nauw aan te sluiten op de muur.

Er is gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen rond de woning.

Om 22.15 u werden er enkele foeragerende Gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*) waargenomen aan de westzijde van de woning. Even later verschenen er enkele Laatvliegers (*Eptesicus serotinus*) om gedurende korte periode te foerageren in de tuin boven het grasveld en de opgaande begroeiing.

Tot 22.45 u werden er foerageeractiviteiten waargenomen, na die tijd werd het rustiger en waren er enkele incidentele waarnemingen van foeragerende Gewone dwergvleermuizen.

In de woning zijn geen aanwijzingen gevonden die duiden op dagrustplaatsen of kraamverblijven. Er zijn geen uitvliegende of invliegende vleermuizen waargenomen.

Tweede onderzoek 1 september 2014

*Ook deze avond ideale veldcondities na dagen en avonden van veel regenval.
Half tot zwaarbewolkte lucht, 10 minuten lichte motregen, zwakke zuidwesten wind, temperatuur 15°C.*

Het onderzoek heeft plaatsgevonden van 20.20 u. tot 22.30 u, en is vooral gericht geweest op het vaststellen van mogelijke paarverblijfplaatsen en baltsactiviteit. Rond deze tijd van het jaar produceren de mannetjes vanuit de vlucht of op een vaste plek sociale geluiden (baltsroep) om vrouwtjes te lokken. Mogelijk kunnen hierdoor paarverblijven worden vastgesteld.

Rond de woning is gericht gezocht naar sporen van vleermuisverblijven.(uitwerpselen, meststrepen, in- of uitvliegende vleermuizen). Deze zijn niet aangetroffen.

De eerste foeragerende Laatvliegers werden waargenomen rond 20.35 u.

De Laatvliegers, minstens 2 exemplaren foerageerden geruime tijd onder de straatverlichting van de Sonseweg aan de zuidzijde van de woning. Aangenomen wordt dat de Sonseweg met laanbomenstructuur ook als vaste vliegroute door vleermuizen wordt benut.

Gewone dwergvleermuizen werden in de loop van de avond overvliegend en foeragerend rond de woning waargenomen.

Later op de avond werden er 2x baltroepen waargenomen aan de westzijde van het plangebied. Deze roepende mannetjes leken geen binding te hebben met het plangebied of de te slopen woning.

Derde onderzoek 25 september 2014

Veldcondities: Halfbewolkte lucht, geen neerslag, zwakke westelijke wind, temperatuur 13°C.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden van 19.30 u tot 21.30 u.

Ook dit onderzoek heeft zich gericht om mogelijke paarverblijven en baltsactiviteit vast te stellen.

De zolderruimte is wederom onderzocht op verblijfplaatsen. Holtes, nissen en spleten zijn geïnspecteerd.

Er is rond de woning gekeken naar in- of uitvliegende vleermuizen vanuit mogelijke spleten onder de dakpannen.

Er werden geruime tijd foeragerende Laatvliegers onder de straatverlichting van de Sonseweg waargenomen. Ook werden er Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers kort foeragerend rond de woning waargenomen. Aan de oostzijde van de woning grenzend aan het open agrarisch gebied met graslanden was er opmerkelijk weinig vleermuisactiviteit. Echter aan de westzijde van het plangebied bij de bebouwing was er duidelijk meer foerageeractiviteit en werden diverse malen baltsroepen gehoord. De baltsroepen werden vanuit de vlucht gehoord en leken geen binding te hebben met de te slopen woning.

In de woning zijn geen aanwijzingen gevonden die duiden op paarverblijfplaatsen.

Er zijn geen uit- of invliegende vleermuizen waargenomen of sporen die duiden op aanwezigheid.

Vierde onderzoek 1 juni 2016

Veldcondities: Bewolkte lucht, geen neerslag, windstil, temperatuur 14°C.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de ochtend van 3.45 u tot 5.45 u, en was vooral gericht op het vaststellen van zomer/ kraamverblijfplaatsen. Daarbij is gelet op uitvliegende, invliegende vleermuizen en zwermgedrag. Zwermgedrag is het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang tot de verblijfplaats voordat deze definitief binnengevlogen wordt. In deze tijd van het jaar kan zwermgedrag indicatie geven voor aanwezigheid van een kraamkolonie.

Tijdens het ochtendbezoek werden geen zwermende vleermuizen nabij de woning waargenomen. Er werden een tweetal kort foeragerende Gewone dwergvleermuizen en een enkele Laatvlieger in de directe omgeving van de woning waargenomen. Ook enkele overvliegende exemplaren van genoemde soorten werden gespot, en verder een enkele langstreckende Laatvliegers aan de Sonseweg.

Gezien het gedrag van de vleermuizen, en het geen belangstelling tonen voor de woning, indiceert dat er geen binding met het plangebied is.

4. Toetsing aan de Flora- en faunawet

4.1 Effecten

Verblijfplaatsen

Uit het nader onderzoek is vast komen te staan dat de te slopen woning geen verblijfsfuncties vervult voor vleermuizen. Negatieve effecten op verblijfplaatsen kunnen uitgesloten worden.

Foerageer- en vliegroutes

Het plangebied wordt benut door Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger om te foerageren.

Alle waargenomen vleermuizen foerageerden kort in het plangebied.

Foerageergebied is beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dat is het geval als bij het verdwijnen van het foerageergebied de verblijfplaats ook zou verdwijnen. Dit is niet aan de orde.

Het plangebied wordt beperkt gebruikt als foerageergebied, in de directe omgeving is ruim voldoende kwalitatief foerageergebied aanwezig.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen in het plangebied geen vliegroutes aangetroffen.

Op basis van het uitgevoerde vleermuisonderzoek kan in alle redelijkheid worden gesteld dat de voorgenomen plannen weinig of geen invloed zullen hebben op de vleermuisactiviteiten die zijn vastgesteld binnen het plangebied.

4.2 Toetsing aan de Flora- en faunawet

Negatieve effecten van de beoogde ontwikkeling op vleermuizen zijn niet te verwachten, de ingreep zal dan ook niet leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet.

5. Conclusies

- Door de voorgenomen herontwikkelingen op de Sonseweg nr. 11-13 gaan geen vaste rust- of verblijfplaatsen, belangrijk foerageergebied of vliegroutes die van belang zijn voor de instandhouding van de soort op populatieniveau, verloren.
- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet niet overtreden.
- Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens het Vleermuisprotocol 2013 van de Gegevensautoriteit Natuur kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

6. Bronnen

Literatuur

Gegevensautoriteit Natuur 2013. Vleermuisprotocol.

LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.

KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noord-Hollands Landschap, Haarlem.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure.

Websites

www.waarneming.nl
www.vleermuisnet.nl

Bijlage: **Definities**

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met als functie het lokken van vrouwtjes en het afweren van andere mannetjes. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Compensatiemaatregelen

Maatregelen die blijvend negatieve effecten van een ingreep op essentiële functies (vaste rust- of verblijfplaats, foerageergebied, vliegroute) van één of meerdere soorten vleermuizen opvangt.

Foerageergebied

Gebied waarin een soort foerageert.

Foerageren

Voedsel verzamelen.

Kolonie

Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vrouwtjes die in de loop van de verschillende seizoenen een netwerk aan verschillende verblijfsplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden gebruikt.

Kraamverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer (overdag) één of meer vleermuizen verblijven en de functie kramen is.

Lethargie

Toestand van diepe slaap om energie te sparen. In deze toestand reageren de dieren traag op prikkels in hun omgeving zoals verstoring of dreigende predatie.

Migratieroute

Vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa.

Mitigatiemaatregelen

Maatregelen die dienen om een negatief effect van een ingreep op vleermuizen zoveel mogelijk te verzachten.

Paarlocatie

Locatie waar de functie paren is.

Paarterritorium

Territorium waarin een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Paarverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in voorjaar en/of najaar (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven en de functie paren is.

Rustplaats

Object waarin of waaraan een vleermuis gedurende de nacht rust, maar waarin of waaraan door die vleermuis niet de dag wordt doorgebracht.

Sociale geluiden

Geluiden die vleermuizen met hun stembanden produceren en die voornamelijk een rol spelen in de sociale interactie tussen de dieren (in tegenstelling tot echolocatiegeluiden) en waarvan de specifieke functie (bijv. baltsroep) niet is vastgesteld.

Werfroep

Onderdeel van de baltsroep waarmee mannetjes de locatie van hun territorium en/of baltsplaats kenbaar maken.

Winterverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin één of meerdere vleermuizen verblijven en de functie overwinteren is.

Verblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin één of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie onbekend is.

Vliegroute

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt.

Zomerverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer (gedurende de kraamtijd) (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven, maar de functie niet kramen is of de functie onbekend is.

Zwermen

Gedrag dat vleermuizen vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.